

Forensische hulp bij dierenmis- handeling

*Gebrek aan sporen,
bijvoorbeeld als gevolg
van invriezing maakt het
onmogelijk precieze cijfers
te geven.*

Dierenartsen, advocaten, officieren van justitie maar ook medewerkers van politie, AID, dierenambulances en dierenbeschermingsorganisaties gingen tijdens een studiedag op zoek naar het antwoord op vragen als: "Hoe zorgen we ervoor dat mishandelaars van dieren gestraft worden? Wat is daarvoor nodig?"
Verslag van een inleiding in sporen onderzoek.

Dierenmisshandeling is een actueel onderwerp. Een speciale dierenpolitie moet gaan zorgen voor betere opsporing, het idee voor een speciale Kamer dierzaken bij een rechtbank is al geopperd¹, de roep om strengere straffen wordt regelmatig gehoord.² Uit de jurisprudentie blijkt dat het bewijzen van dierenmisshandeling – overtreding van artikel 36, eerste lid, *Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd)* – vaak lastig is. Herkennen en veiligstellen van sporen en ander (mogelijk) bewijsmateriaal is dan ook van groot belang.

Daarover werd op 20 januari jongstleden een studiedag georganiseerd onder de enigszins misleidende titel: **Mishandeling van dieren: strafbaar?** Verboden en strafbaar is het al sinds 1886. Deze leerzame dag, waarvan ik hier verslag doe, riep bij mij een andere vraag op: wat verstaan we nou toch eigenlijk onder dierenmisshandeling?

Incidentie

Na een bevlogen welkomstwoord van Marianne Thieme sprak veterinaire patholoog Andrea Gröne over het voorkomen van dierenmisshandeling in

Nederland. In de afgelopen twee jaar deed het Veterinair Pathologisch Diagnostisch Centrum van de Universiteit Utrecht ongeveer zestig keer post mortem onderzoek op dieren (overwegend honden en paarden), vooral in verband met aansprakelijkheidskwesties. In tien tot vijftien gevallen ging het om mishandeling – het uitsluiten van mishandeling kan overigens ook relevant zijn. Gebrek aan sporen, bijvoorbeeld als gevolg van invriezing van (delen van) het lichaam of het tijdsverloop tussen het intreden van de dood en het onderzoek (waardoor verhongering of vergiftiging niet meer is aan te tonen), maakt het onmogelijk precieze cijfers te geven, maar mishandeling is volgens Gröne geen veel voorkomende doodsoorzaak bij dieren.

De wet

Léon Ripmeester van de Dierenbescherming hield een heldere inleiding over wet- en regelgeving. Hij wees op het gebrek aan consistente rechtspraak en het onvoldoende benutten van bestaande (wetenschappelijke) kennis over dierenwelzijn. Op grond van artikel 2.1, derde lid, van de *Wet dieren* kan het aantal handelingen dat zonder meer als dierenmisshandeling wordt beschouwd worden uitgebreid; in het concept *Besluit houders van dieren* worden onder andere genoemd het schoppen van een dier en het onderwerpen van een dier aan een explosieve, bijtende of brandende stof.³ Vergeleken met het huidige rijtje – o.a. een dier arbeid doen verrichten die kennelijk zijn krachten te boven gaan, een koe met overvolle uier vervoeren of ten verkoop houden, een hond als trekkraft

*Wat verstaan we nou
toch eigenlijk onder
dierenmisshandeling.
(foto: archief)*

¹ Dit is één van de twee aanbevelingen in het recente proefschrift van E.C. de Bordes, *Dieren in het geding: Een juridisch-historische analyse van het verbod op dierenmisshandeling*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2010, p. 166-167.

² Het Voorstel van wet van de leden Jacobi (vervangt Waalkens) en Ormel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het verhogen van de maximale proeftijd voor misdrijven die de gezondheid of het welzijn van dieren benadelen, en in verband met het verhogen van het strafmaximum voor onder meer het doden van andermans dieren, ligt bij de Eerste Kamer (Kamerstukken 30 511, op 1 maart: tot en met C).

³ Het conceptbesluit is ruim een jaar geleden via internet ter consultatie aangeboden; het heeft de Tweede Kamer nog niet bereikt. De plenaire behandeling van het voorstel voor de *Wet dieren* in de Eerste Kamer staat voor 12 april 2011 op de agenda.

⁴ Artikel 2.10, lid 1; de voorgestelde invulling daarvan in het concept *Besluit houders van dieren* is zeer kritisch ontvangen.